

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou v právní věci

žalobkyně: a) Y. C.
b) nezl. M. N. C.
c) nezl. B. C.
d) nezl. B. C.
všechny státní příslušnost: X
t. č. pobytem X
všechny zastoupené Mgr. Martinou Šamlotovou, advokátkou
Milady Horákové 13, 602 00 Brno

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
Nad Štolou 936/3, P. O. BOX 21, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 11. 2023, č. j. OAM-1160/ZA-ZA11-ZA22-2023,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobkyně jsou z tureckého Gaziantepu, kde v únoru 2023 zažily zemětřesení. Čelily tam poté těžkým životním podmínkám. Odcestovaly proto do Česka, kde požádaly o mezinárodní ochranu. Žalovaný jim ji ovšem neudělil – neshledal ani důvody zvláštního

zřetele hodné pro udělení národního humanitárního azylu. Soud jeho rozhodnutí, které žalobkyně napadly, ovšem nemá z hlediska zákonnosti co vytknout.

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobkyně v srpnu 2023 požádaly o mezinárodní ochranu. Při pohovoru první žalobkyně uvedla, že v únoru 2023, přišly po zemětřesení o dům, ve kterém se zbylými žalobkyněmi bydlely. Od té doby pobývaly ve stanech či u jiných lidí. Hned po zemětřesení pobývaly venku dva měsíce. První dny i bez jídla. Později mohly pobývat v táboře. Nikdo jim nechtěl pomoci, nedostaly peníze ani věci. Ve stanech dávali jídlo, ale jenom za podmínky, že to lidi nahrají na mobil a dají na sociální síť, aby ta pomoc byla vidět. První žalobkyně to nejdříve odmítla, ale kvůli hladu pak souhlasila. Během pohovoru slíbila doložit videa a fotky. Až do vycestování z Turecka žalobkyně pobývaly různě ve stanech či domech. V okolí chodili zloději, kradli jídlo i věci ze stanů.
3. Do Česka žalobkyně přijely nelegálně, protože zde žije manžel první žalobkyně. Ten ji nechtěl s příjezdem do Česka pomoci. Posílal jim do Turecka peníze, ale vždy to bylo jenom na vyžití. Celá rodina žila v jedné oblasti. Zbylí členové rodiny první žalobkyně také přišli o své domy. Neměla se tedy na koho obrátit. Zvažovala přestěhování. Ale nikdy nebyla zaměstnaná. Nemohla by si najít práci nebo podnájem.
4. Po zemětřesení měla první žalobkyně také problém s jedním mužem, kterého potkala v táboře. Zamiloval se do ní, neustále za ni chodil a zkoušel ji přesvědčit, ať si ho vezme. Bála se ho. Byl divný a vyhrožoval že ji ukradne děti. I když už nežila v táboře, tak ho potkávala, protože ji sledoval. O jeho obtěžování však řekla jenom bratrovi. Nahlásit to na policii ji nenapadlo. Ve vlasti nicméně neměla problémy se státními orgány či bezpečnostními složkami. Ani neměla problémy z důvodu své rasy, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení. V případě návratu jí hrozí stejné problémy, protože by neměla kde a z čeho žít. Na podporu svých tvrzení nedoložila žádné dokumenty.
5. Žalovaný shromáždil informace o politické a bezpečnostní situaci a stavu dodržování lidských práv v Turecku. Konkrétně vycházel z těchto podkladů: 1) *Turecko – Informace OAMP, Bezpečnostní a politická situace v zemi, vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv* ze dne 4. 8. 2023, 2) *Turecko – Informace OAMP, Zemětřesení v Turecku, oblast, dopady a pomoc* ze dne 3. 4. 2023, a 3) *Turecko – Informace MZV ČR* ze dne 23. 3. 2023.
6. Rozhodnutím ze dne 15. 11. 2023, č. j. OAM-1160/ZA-ZA11-ZA22-2023 („rozhodnutí žalovaného“), žalovaný žádnou formu mezinárodní ochrany žalobkyním neudělil. Neshledal u nich důvody pro udělení ústavního či konvenčního azylu (§ 12 zákona o azylu) nebo azylu za účelem sloučení rodiny (§ 13). Pokud jde o národní humanitární azyl (§ 14), tak žalovaný připomněl, že na něj není právní nárok. Uděluje se pouze za výjimečných okolností, pokud tu není důvod pro udělení azylu podle § 12, a bylo by zcela „nehumánní“ azyl neudělit. V té souvislosti se žalovaný zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyň. Přihlédl i k jejich věku a zdravotnímu stavu. Z výpovědi první žalobkyně však nevyplynul žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení národního humanitárního azylu. První žalobkyně je dospělou, plně svéprávnou osobou a netrpí žádným závažným onemocněním, které by ji znemožňovalo odcestovat zpět do vlasti. Zdravé jsou také zbylé žalobkyně, o které se první žalobkyně dokáže postarat. Její

manžel jim posílal pravidelně peníze, ze kterých v Turecku žily. Nechtěl je do Česka ovšem vzít, což byl důvod, proč přijely nelegálně.

7. Pokud jde o doplňkovou ochranu, žalovaný taky neshledal důvody pro udělení jakékoliv z jejích forem. Ve vztahu k doplňkové ochraně podle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu (kvůli hrozícímu mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání) se žalovaný nejprve zabýval hrozbami od muže z tábora, který měl první žalobkyni sledovat a vyhrožovat jí. Žalovaný jí vytkl, že se to nepokusila nijak řešit ať už s policií či vedením tábora, kde pobývala. Podle informací v dokumentu *Turecko – Informace MZV ČR* ze dne 23. 3. 2023 je v Turecku funkční policie a systém státního zastupitelství, který na práci policie dohlíží. Situaci tedy první žalobkyně mohla řešit ve spolupráci s tureckými úřady.
8. Co se týče zemětřesení a škod jím způsobených, z dokumentu *Turecko – Informace OAMP, Zemětřesení v Turecku, oblast, dopady a pomoc* ze dne 3. 4. 2023 plyne, že se postižené oblasti dostalo masivní pomoci jak ze strany tureckého státu a místních neziskových organizací jako *Turecký pŕůlměšíc*, tak od mnoha mezinárodních aktérů, včetně Česka nebo UNICEFu a OSN. Sama první žalobkyně uvedla, že přes jisté obtíže dostala s rodinou přístřeší a jídlo. Pomoc tedy dostali. Dostávali i peníze od manžela první žalobkyně z Česka. Uvedený podklad také popisuje plány turecké vlády vybudovat v dané oblasti nové domy. Žalovaný proto nepovažoval návrat žalobkyně do Turecka za něco, kvůli čemu by jim hrozilo nelidské zacházení.

III. Žaloba a vyjádření žalovaného k žalobě

9. **Žalobkyně** v žalobě opakuje svůj azylový příběh z řízení před žalovaným. Přišly o svůj domov. Obávaly se o svoji zdravou budoucnost. K pomoci státních orgánů Turecka po zemětřesení uvádí, že pomoc a jídlo lidé postižení zemětřesením dostávali oproti zveřejnění příspěvku na sociálních sítích, aby bylo patrné, že je o postižené lidi postaráno. Z rozhodnutí žalovaného není patrné, jaké skutečnosti žalovaný považuje za sporné či nesporné. Žalobkyně jako další statisíce dalších osob žijících v Turecku postihla přírodní katastrofa. A stejně jako ostatní musely žít v provizorních ubikacích. Nedostávalo se jim dostatku jídla a tekutin. O své bydlení přišla i rodina první žalobkyně žijící v Turecku. Žalobkyně se ve stanovém táboře necítily bezpečně. Běžně docházelo ke krádežím, kterým se nijak nezamezovalo. První žalobkyně také uvedla, že ji obtěžoval cizí muž.
10. Pokud první žalobkyně hovořila při svém pohovoru o tom, že nepřemýšlela o vnitřním přesídlení, pak je třeba doplnit, že v místě jejího bydliště lze nyní obtížně zajistit zaměstnání. Je to ovšem jediné místo, kde by mohla nastoupit do práce, aby jí rodina pomohla s péčí o nezletilé dcery. Navíc i první rodina žalobkyně má po ztrátě domova své vlastní starosti se zajištěním základní obživy pro své nejbližší členy. Pokud by se první žalobkyně odstěhovala kamkoliv jinam, bylo by pro ni obtížné skloubit práci s péčí o tři nezletilé dcery. Ve větších městech je nutné vynakládat i větší náklady na bydlení a obživu. Navíc by jí nikdo z rodiny nemohl pomoci s péčí o dcery. Důvody, pro které žalobkyně uprchly z Turecka, nebyly pouze ekonomické, ale také bezpečnostní. Veřejné orgány nedokázaly zajistit v oblastech postižených zemětřesením bezpečnost.
11. Žalovaný si podle žalobkyň neopatřil dostatečné množství zpráv o zajištění bezpečnosti v lokalitách postižených zemětřesením. Neměl žádnou zprávu, která by vyhodnocovala poskytnutou bezpečnostní péči pro osoby žijící v Turecku. Podle zpráv, které měl, sice existují jakési plány pomoci s výstavbou nových domů v postižených oblastech. Žalobkyně

těmto plánům ale nedůvěřuje. Daná oblast je domovem Kurdů, které turecké orgány i obyvatelé Turecka diskriminují. Při přerozdělování státního rozpočtu se do této oblasti vždy investují nejnížší finanční prostředky. Mnoho lidí si tam platilo tzv. daň na zemětřesení, která jim měla mimo jiné zajišťovat včasnou pomoc v případě této katastrofy. Nikomu se jí dlouhé dny ovšem nedostalo. Žalobkyně nevěří, že by se realizovaly plány na revitalizaci oblasti. Ve mnoha sbírkách se vybraly finance ve vysokých částkách, ovšem ne všechny tyto prostředky se skutečně dostaly k potřebným. Lidé stále žijí v provizorních příbytcích. V oblasti panuje bída s nedostatečným zajištěním bezpečnosti.

12. Kvůli nedostatečnému počtu zpráv mapujících skutečnou realitu osob žijících v postižených oblastech, včetně zajištění bezpečnosti v těchto oblastech, žalovaný nemohl v celé míře posoudit, zda jsou v případě žalobkyň důvody pro udělení humanitárního azylu.
13. **Žalovaný** v reakci na žalobní námitky zopakoval důvody neudělení mezinárodní ochrany ze svého rozhodnutí.

IV. Posouzení věci

14. Soud se žalobkyněmi po lidské stránce soucítí. Prošly si událostmi, které musely být bez přehánění hrůzné. Zemětřesení v Turecku bylo jednou z nejhorších přírodních katastrof v posledních letech. První žalobkyně přesto zvládla ochránit svoji rodinu. A zbylé žalobkyně také zvládly tuto živelní pohromu, kterou by nikdo v jejich věku neměl zažít, včetně jejich následků. Přes právě uvedené ovšem soud bohužel musel dospět k závěru, že z pohledu azylového práva žalobní námitky *nejdou důvodné*.

Námitky související s následky zemětřesení v Turecku v únoru 2023

15. Jak již soud vysvětlil ve své judikatuře, dopady tureckého zemětřesení – zejména v podobě zhoršené humanitární situace a celkové životní úrovně obyvatel zasažené části Turecka – jsou nepochybně děsivé. Nepředstavují ovšem skutečnost, která by svědčila o tom, že by žadateli o mezinárodní ochranu hrozilo pronásledování coby předpoklad pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu nebo vážná újma coby předpoklad pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 6. 2023, č. j. 41 Az 12/2023-33, bod 12).
16. Muselo by se např. prokázat, že některý z možných původců pronásledování nebo vážné újmy (jejich výčet je v § 2 odst. 6 zákona o azylu) v podobných situacích (hrozcích) živelních pohrom úmyslně diskriminoval žadatele o mezinárodní ochranu a učinil ho zranitelným svým konáním nebo opomenutím konat. Muselo by se tak navíc díť z jednoho z důvodů pronásledování (rasa, náboženství, národnost, příslušnost k určité společenské skupině nebo zastávání politických názorů), nebo by to muselo vést ke špatnému zacházení [viz justiční analýzu vytvořenou pod vedením evropské sekce Mezinárodní asociace azylových a migračních soudců (IARMJ) a vydanou Agenturou EU pro otázky azylu (EUAA) ke kvalifikaci pro mezinárodní ochranu (je volně dostupná na webu EUAA zde: <https://bit.ly/43GXAMc>, s. 267)].
17. Žalobkyně sice jen velmi obecně tvrdí, že daná oblast je domovem Kurdů, které turecký stát a další obyvatelé diskriminují, což by se mohlo projevit i při řešení následků zemětřesení. Zpráva, kterou si žalovaný opatřil jako podklad pro své rozhodnutí, to však vyvrací (viz bod 8 výše). Plyne z ní, že se postižené oblasti dostalo masivní pomoci od tureckého státu, neziskových organizací i mezinárodních aktérů včetně Česka. Této pomoci nakonec mohla

využít i sama žalobkyně. Turecká vláda navíc plánuje vybudovat v dané oblasti nové domy. Žalobkyně tomu sice nevěří, což informace z daného podkladu rozhodnutí nijak nevyvrací. Jde-li o bezpečnost, pak ze zapojení státu do pomoci v místech zasažených zemětřesením plyne, že by i na ni měl dbát. Jak plyne z dalšího z podkladů, který si žalovaný opatřil, v Turecku je funkční policie i státní zastupitelství (bod 7 výše). V azylovém příběhu žalobkyň tedy nelze v souvislosti se zemětřesením spatřovat pronásledování či vážnou újmu, což jsou předpoklady pro udělení azylu podle § 12, resp. doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

18. Dopady tureckého zemětřesení naopak mohou být o typickými důvody, pro které lze uvažovat o udělení národního humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Podle něj platí, že pokud „v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v *případě hodném zvláštního zřetele* udělit azyl z *humanitárního důvodu*“. Mezi důvody hodné zvláštního zřetele totiž judikatura obecně řadí (mimo jiné) to, že osoba přichází z oblastí postižených humanitární katastrofou (viz např. rozsudky ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, ze dne 21. 3. 2018, č. j. 6 Azs 6/2018-33, či usnesení ze dne 7. 12. 2017, č. j. 10 Azs 286/2017-35).
19. Zákonodárce při úpravě podmínek pro udělení humanitárního azylu zvolil kombinaci neurčitého právního pojmu *případ hodný zvláštního zřetele* a následného správního uvážení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu již ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004-72). Vzhledem k této konstrukci musí žalovaný nejdříve interpretovat neurčitý právní pojem *případu hodného zvláštního zřetele* a posoudit jeho naplnění v konkrétní věci. Pokud dojde k závěru o naplnění tohoto pojmu, provede správní uvážení, jak mu ukládá zákon, při němž vybere jednu ze dvou alternativ rozhodnutí – udělení či neudělení národního humanitárního azylu. Naopak, jestliže se o případ hodný zvláštního zřetele v konkrétní věci nejedná, není tu vůbec prostor pro jakoukoliv úvahu správního orgánu. Azyl z humanitárního důvodu v takovém případě udělit nelze (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27, č. 3200/2015 Sb. NSS., bod 28).
20. Rozlišování mezi oběma fázemi rozhodování žalovaného o (ne)udělení národního humanitárního azylu má zásadní význam pro jeho přezkum soudem. Na rozdíl od omezeného soudního přezkumu správního uvážení (§ 78 odst. 1 druhá věta soudní řád správní) *výklad neurčitého právního pojmu a jeho aplikace na konkrétní skutkový stav podléhají plnému meritornímu přezkumu soudem* v souladu s § 75 soudního řádu správního. Zruší-li tedy soud rozhodnutí žalovaného, pak ho v dalším řízení podle § 78 odst. 5 soudního řádu správního váže výklad neurčitého právního pojmu, jak jej provedl soud, i posouzení, zda skutkové okolnosti případu tento pojem naplňují či nikoliv (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27, č. 3200/2015 Sb. NSS., bod 29).
21. V souvislosti s tureckým zemětřesením tu jde právě jen o otázku, zda případ žalobkyň je *případem zvláštního zřetele hodným*, a zda žalovaný náležitě zdůvodnil i skutkově podložil svůj závěr o nenaplnění tohoto neurčitého právního pojmu.
22. Podle soudu tyto požadavky žalovaný splnil. Nejprve uvedl, že první žalobkyně je dospělou, plně svéprávnou osobou, která netrpí žádným závažným onemocněním, které by ji znemožňovalo odcestovat zpět do Turecka. Zdravé jsou i zbylé žalobkyně, o které se první žalobkyně dokáže postarat. Její manžel jí posílal pravidelně peníze, ze kterých v Turecku žila. První žalobkyně netvrdila, že by v tom nemohl pokračovat. Jen vypověděla, že nesouhlasil s cestou žalobkyň do Česka. Soud také zohlednil, co žalovaný zmínil v části o

doplňkové ochraně, kde popsal s odkazem na opatřené podklady, že se po zemětřesení dostalo lidem z postižené oblasti masivní pomoci a že turecká vláda tamější oblasti plánuje nadále řešit, revitalizovat a obnovit tam výstavbu. Bezpečnost v celém Turecku podle podkladu ve spise v potřebné míře zajišťuje policie a státní zastupitelství.

23. Aniž by soud chtěl ono zemětřesení a jeho strašné následky snižovat, musí přeci jen nakonec souhlasit se žalovaným, že v případě žalobkyn nejde o natolik závažný případ zvláštního zřetele hodný, ve kterém by se dalo uvažovat o udělení národního humanitárního azylu. Život, který by je s ohledem na výše uvedené čekal zpět v Turecku, ještě nedosahuje intenzity oné „nehumánnosti“, která by si již žádala, aby žalovaný o udělení národního humanitárního azylu uvažoval.
24. Námitky žalobkyn související s následky zemětřesení z února 2023 tedy nejsou důvodné. Jak plyne z výše uvedeného, žalovaný si zajistil dostatečné podklady o situaci v zemi původu žalobkyn a zjistil skutkový stav v potřebném rozsahu.

Námitky týkající se brozeb od muže, který měl první žalobkyni sledovat a vyhrožovat jí

25. Pokud jde o muže z tábora, který se do první žalobkyně zamiloval, chtěl si ji vzít, sledoval ji a vyhrožoval jí, že jí ukradne děti, pak je opět třeba jen čistě teoreticky konstatovat, že původcem pronásledování nebo vážné újmy může být i soukromá osoba. V případě těchto tzv. soukromých původců lze však mezinárodní ochranu udělit, *pouze pokud* možní poskytovatelé ochrany – tj. orgány státu – nemohou nebo nechtějí odpovídajícím způsobem ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu zajistit (§ 2 odst. 6 zákona o azylu).
26. Obecně proto platí, že aby bylo možné shledat absenci ochrany ze strany státu, musí se žadatel nejprve obrátit se žádostí o pomoc nejprve právě na vnitrostátní orgány země původu. Pouze pokud je *zjevné*, že orgány v zemi původu nemohou (např. proto, že vůbec neexistují) či nechtějí (např. proto, že určitou skupinu ve společnosti systematicky odmítají chránit, ač ji samy neperzekuují) poskytnout účinnou ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu způsobenou nestátními subjekty, nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57).
27. V této věci ovšem žalovaný dobře podložil, že se první žalobkyně mohla obrátit na vedení tábora, nebo policii či státní zastupitelství (bod 7 výše). Soud souhlasí, že měla touto cestou situaci s oním mužem řešit. Z podkladů ve spise neplyne, že by turecké orgány systematicky odmítaly podobnou pomoc. Ani první žalobkyně to netvrdí. O obtěžování muže řekla jenom bratrovi, nahlásit to na policii ji nenapadlo. První žalobkyně tedy nevyužila dostupné vnitřní ochrany, ač tak učinit mohla a měla.
28. Žalovanému lze sice vytknout, že se nejdříve výslovně nezaměřil na otázku, zda vůbec jednání onoho muže dosahovalo intenzity pronásledování nebo vážné újmy vůči první žalobkyni. Pokud by tomu tak nebylo, pak by totiž vůbec nebylo potřeba řešit otázku vnitřní ochrany první žalobkyně proti jeho počínání (žalovaného zřejmě svedl na scestí chybně z evropského práva transponovaný § 2 odst. 7 zákona o azylu, viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 11. 2021, č. j. 41 Az 71/2020-61, body 16-17).
29. Nejde ovšem o chybu, která by způsobovala nezákonnost rozhodnutí žalovaného. Otázku vnitřní ochrany by totiž bylo nakonec nutné řešit, pokud by žalovaný uznal tvrzení žalobkyně a shledal, že onen muž opravdu žalobkyni pronásledoval nebo jí od něj hrozila

vážná újma. Pokud by tomu tak bylo (a soud z toho zde implicitně vyšel), tak by tak jako tak odůvodnění rozhodnutí žalovaného, že žalobkyně nevyužila dostupné vnitřní ochrany, v tomto aspektu obstálo.

30. Ani námitky první žalobkyně týkající se hrozeb od muže, který se do ní zamiloval v táboře pro oběti zemětřesení, proto nejsou důvodné. Žalovaný si i zde zajistil dostatečné podklady o situaci v zemi původu žalobkyň a zjistil skutkový stav v potřebném rozsahu

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

31. Soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 soudního řádu správního).
32. Neúspěšné žalobkyně nemají právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 soudního řádu správního). Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. *Pokud kasační stížnost proti tomuto rozsudku nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele, Nejvyšší správní soud ji odmítne pro nepřijatelnost.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno 29. dubna 2024

Martin Kopa, v. r.
samosoudce